

Orde van dienst VBK 19 augustus 2018, Jesaja 35 en Marcus 7

Orgelspel

Welkom en mededelingen

Moment van stilte

Intochtslied 630: 1 en 2 en na bemoediging en groet couplet 3

v: Onze Hulp is in de Naam van de Heer

a: DIE HEMEL EN AARDE GEMAAKT HEEFT

v: zijn trouw is voor altijd,

a: IN ZIJN LIEFDE ZIJN WIJ GEBORGEN.

v: Genade en vrede van God onze Vader

en van de Heer Jezus Christus

a: AMEN

Lied 630: 3

Kyriëgebed: met 3 keer de responsie: Heer ontferm U, Heer ontferm U, Heer ontferm U

God van alle mensen, bron van wijsheid en kracht,
wij bidden u om ontferming
voor uw wereld en uw mensen, zoekend naar duurzame wegen
naar een toekomst die leefbaar is, daarom bidden wij U

God van liefde, grond onder ons bestaan,
wij bidden u om ontferming
voor mensen die kwetsbaar zijn door ziekte of chronische beperkingen,
eenzaam, omdat dierbaren hen ontvielen.
Voor mensen die het niet zelfstandig redden,
maar met een beetje steun een waardig leven kunnen leiden.
Opdat het leven leefbaar is voor allen, daarom bidden wij U

God van gerechtigheid en vrede, wij bidden u om ontferming
voor mensen die naamloos ten onder gaan
in oorlogen die ze niet zelf verzonnen.
Voor kinderen die in een arm land worden geboren
en nooit hun armoede zullen kwijtraken.
Om zoveel onrecht, en om ons.
Dat wij het ongemak blijven voelen en blijven zoeken naar uw koninkrijk,
daarom bidden wij U
Zoals het kan opluchten om met een goede vriend je zorgen te delen,
zo kan het ook lucht geven aan je hart, om te bidden tot God.
En de dankbaarheid dat wij dit konden delen, uiten wij in het Glorialied.

Daarom zingen we nu lied 146c: 1 en 3

Laten wij bidden:

God,
In de veelheid van geluiden
in het stormen van de tijd,
zoeken wij het zachte suizen
van het woord dat ons verblijdt.
En van overal gekomen
drinkend uit de ene bron
bidden wij om nieuwe dromen
richten wij ons naar de zon. Amen

Inleiding

Vandaag wordt in beide schriftlezingen gesproken over dove mensen die weer gaan horen. Daarmee wordt de stilte waarin zij leefden doorbroken.

Als horende mensen is het moeilijk om ons voor te stellen hoe het is om niet te kunnen horen. We hebben heel wat mensen in ons midden van wie het gehoor minder is geworden en die soms moeite hebben om anderen te verstaan. Dat is een vervelende handicap. Maar hoe zou het zijn om niks te kunnen horen? En betekent stilte ook iets voor iemand die nooit iets heeft gehoord?

Stilte is voor veel mensen kostbaar. In onze tijd met auto's, vliegtuigen en telefoon maken we maar zelden mee dat het even echt helemaal stil is. Tegelijk is stilte ook confronterend. In drukte en herrie kun je jezelf even vergeten. Maar in de stilte kom je jezelf tegen.

Over dit thema gaan we nu als inleiding op de schriftlezingen een lied zingen van Simon en Garfunkel: Sound of Silence. Ik hoop dat iedereen die het lied kent meezingt.

Lied:: Sound of Silence https://youtu.be/R_xWCJAtz3U (

Hello darkness, my old friend
I've come to talk with you again,
because a vision softly creeping
left its seeds while I was sleeping
and the vision that was planted in my
brain
still remains within the sound of silence.

In restless dreams I walked alone
narrow streets of cobblestone,
'neath the halo of a street lamp,
I turned my collar to the cold and damp
when my eyes were stabbed by the flash
of a neon light, that split the night
And touched the sound of silence.

And in the naked light I saw
ten thousand people, maybe more.
People talking without speaking,
People hearing without listening,
People writing songs that voices never
share, and no one dared
disturb the sound of silence.

"Fools" said I, "You do not know
silence like a cancer grows.
Hear my words that I might teach you,
Take my arms that I might reach you.
"But my words like silent raindrops fell,
And echoed in the wells of silence

And the people bowed and prayed
to the neon god they made.
And the sign flashed out its warning,
In the words that it was forming.
And the signs said, 'The words of the
prophets are written on the subway walls
and tenement halls and whisper'd in the
sounds of silence

Hallo duisternis, mijn oude vriend, Ik ben
gekomen om weer eens met je praten
Want een visioen besloep me zachtjes,
Liet zijn zaad achter terwijl ik lag te slapen.
En het visioen dat in mijn gedachten werd
gezaaid, blijft nog altijd voortgaan in het
geluid van de stilte

In onrustige dromen liep ik alleen, In
smalle straten van kasseien, onder de
lichtstraal van een straatlantaarn. Ik
draaide mijn kraag tegen de kou en
vochtigheid toen mijn ogen werden
geraakt door de flits van een neonlicht, die
de nacht openscheurde en het geluid van
de stilte aanraakte

En in het schrale licht zag ik, tienduizend
mensen, misschien meer Mensen die
praten zonder te spreken, Mensen die
horen zonder te luisteren Mensen die
liedjes schrijven die zangers nooit zullen
zingen... En niemand durfde het geluid van
de stilte te verstoren

"Dwazen", zei ik, "weet je niet dat stilte als
een kanker groeit". "Hoor mijn woorden"
zodat ik het je misschien kan leren, grijp
mijn armen zodat ik je misschien kan
bereiken." Maar mijn woorden vielen neer
als stille regendruppels en weerklonken in
de bronnen van stilte

En de mensen bogen en baden voor de
neon-God, die ze hadden gemaakt. En het
bord flitste zijn waarschuwing in de
woorden die het vormde. En het bord
verkondigde: "De woorden van de
profeten zijn geschreven op de muren van
de ondergrondse en op flatgebouwen, en
gefluisterd in het geluid van de stilte."

Kindermoment – geluid van stilte

Het geluid van stilte.

Bestaat dat, het geluid van stilte? En kun je dat horen?
Even nadenken, even stil. sssht...
Elk muziekstuk kent noten, maar ook soms een rust.
En als je leert lezen leer je niet alleen letters en woorden,
maar ook de komma en de punt.

Ik hoor het geluid van stilte als de buurman heel de morgen bezig is geweest met zijn
bladblazer, en dan ineens stopt.
of als ik zelf de stofzuiger uitzet:
heerlijk wat een rust: een zucht van opluchting.

Ik hoor het geluid van stilte
wanneer op school iedereen geconcentreerd zit te werken.
Het is niet het geluid van een lege school,
want ik hoort wel wat pennen en een kuchje,
maar wat ik hoor is dat iedereen stil is.

Als ik bij mevrouw Jansen aanbel hoor ik het niet,
want ze heeft de televisie altijd knetterhard aan staan.
Niet dat ze kijkt, maar ze kan niet tegen de stilte.
Als ik haar bezoek dan zet ze hem uit,
dan zegt ze: heerlijk hè die stilte, nu jij er bent, kan ik ervan genieten.

Op 4 mei zijn we 2 minuten stil
we herdenken de slachtoffers van de oorlog,
iedereen is dan muisstil, iedereen, behalve de vogels.
Die zingen dan juist heel erg hard, of lijkt dat maar zo?
En hier in de kerk zijn we stil, wanneer we ons voorbereiden op de dienst.

Misschien is het geluid van stilte zoiets als de stem van God:
Totaal anders dan alle andere geluiden.
Een geluid of een stem die je goed doet,
of waardoor je weer weet wat je moet doen.

Het geluid van stilte...
Ik kan het niet maken, maar soms wel horen.

De eerste lezing uit Jesaja 35 is het danklied van koning Hizkia. Het is het laatste hoofdstuk van de eerste Jesaja. Het volgt op een gedeelte dat wel wordt opgevat als een wereldgericht. Met die zwarte nacht kan het boek niet afsluiten. Niet de vernietiging, maar heil is het laatste woord van de Heer. In prachtige beelden over een woestijn die tot bloei komt en over kwetsbare mensen die weer tot hun recht komen wordt dit beeld geschetst over Gods goede toekomst.

Lezing O.T. Jesaja 35: 1-10

Lied: 608: 1 (De steppe zal bloeien)

Lezing N.T. Marcus 7: 31-37

Lied: 323: 1, 2 en 3 (één keer voorspelen)

Gemeente van onze Heer, Jezus Christus,
Wanneer Marcus zo uitvoerig vertelt over de genezingen, eerder in het hoofdstuk van de dochter van de Syro-fenicische vrouw en nu van de dove man uit Dekapolis, dan doet hij dat om te vertellen dat het heil, waarover Jesaja vertelt ook aanbreekt voor mensen die niet behoren tot het joodse volk. Gods nieuwe toekomst is er voor de hele mensheid.

Maar een korte anekdote uit een boekje van Jacqueline Kool, over theologie in relatie tot handicap en ziekte, maakt dat ik vandaag niet de focus wil leggen op de messiaanse tijd, maar op de concrete situatie van de dove man. De anekdote die Jacqueline Kool deelt in haar boek gaat als volgt:

Tijdens een godsdienstles spreekt de leraar over Gods nieuwe wereld. In de les bevindt zich een dove leerling. De leraar wil het kind bevestiging geven en zegt: 'In de nieuwe wereld zal God gebarentaal spreken'. Waarop het kind protesteert: 'Nee, in de nieuwe wereld zal God in gebaren spreken'.

Achter die piepkleine zinnestelsels gaat een wereld schuil die veel inzicht geeft in de problematische verhouding tussen religieuze gemeenschappen en mensen met een handicap. De leraar is er zeker van dat het de grootste wens is van het kind om 'gezond' te zijn, om te kunnen horen. Hij wil het geruststellen: ooit als alles beter wordt, zul jij horen. Het kind corrigeert dit fundamenteel. Het wil niet primair een paar goede oren hebben, het wil dat de ander zijn of haar taal spreekt, en wel op het diepste niveau, namelijk op het niveau van God. De bevestiging die het kind vraagt, gaat veel verder dan de bevestiging die de leraar biedt: het wil geaccepteerd en gezien en gehoord worden zoals het is en van daaruit echte communicatie met de ander ervaren.

Marcus heeft geen weet van deze thematiek. Hij beschrijft een genezingsscène zoals die zich afgespeeld zou kunnen hebben in zijn tijd. Maar opvallend is dat in het verhaal precies gebeurt wat de gehandicapte theoloog zo pijnlijk vindt. De doofstomme man uit het verhaal van Marcus wordt namelijk behandeld als een onmondig kind. De man wordt bij Jezus gebracht en men smeekt Jezus om hem de hand op te leggen.

De mensen uit het gebied van Dekapolis hebben duidelijk moeite met zijn doof-stomheid. Waarom zouden ze anders smeken? Het lijkt er bijna op alsof zijzelf niet kunnen leven met zijn handicap.

Maar Jezus ziet de man. En dan staat er zo'n klein zinnetje waar je makkelijk overheen leest: Hij nam hem apart, weg van de menigte. Je zou kunnen zeggen dat Jezus de stilte betreedt waarin de man leeft. En dan raakt Jezus met zijn vingers zijn oren en met zijn speeksel zijn tong aan. Dichter bij de man kan hij niet komen. Hij behandelt de man ook niet als een onreine, maar verbindt zich met de man. Dan slaat hij zijn blik op de hemel, zucht diep en zegt: Effata. Wat betekent: ga open!

We weten dat in het vervolg de oren van de man geopend worden, maar in lijn met de theologie van Jacqueline Kool zou het ook mooi zijn als gebed om een hemel of een toekomst die zich opent voor mensen met de handicap. Effata!

Wat als die hemel zich opent, als het visioen waarmee wij leven zich opent voor mensen met een handicap, dan krijgt dat zijn doorwerking in ons leven. Dan openen wij ons voor die ander, als mensen, als kerk. Dan ontstaat er ruimte voor mensen die door handicaps en eigenschappen van elkaar verschillen.

Nog iets wat opvalt in het verhaal is het feit dat de man geen naam heeft. Je zou kunnen zeggen dat dat ook niet nodig is, omdat hij die naam toch niet kan verstaan.

Maar misschien geeft Marcus hem ook geen naam omdat het verhaal in wezen over ons gaat, over mensen afkomstig uit de heidenen die aangeraakt willen worden door Jezus.

En dan krijgen doofheid en stomheid een bredere betekenis. Dan gaat het om niet kunnen horen omdat er zoveel is dat ons afleidt. Niet kunnen horen omdat we in zo'n onrustige tijd leven. Niet kunnen horen omdat we altijd maar praten, of appen of bellen of mailen. Omdat we altijd maar druk zijn. Niet kunnen horen omdat de stilte ons ontbreekt.

Effata, ga open, klinkt er, niet in de drukke menigte op straat. Maar in de stilte die Jezus en de man samen opzoeken. Daar leert hij verstaan, daar leert hij spreken. En zijn spreken en horen is anders dan die van de menigte op straat. Die horen Jezus zeggen dat ze er niet over moeten praten, maar gaan het juist heel hard doorvertellen.

In de stilte gaat voor de man uit Dekapolis een nieuwe wereld open, omdat hij wordt aangeraakt door Jezus. Juist in de stilte, die hem als dove man zo vertrouwd moet zijn geweest.

En dat brengt me terug bij het lied waar we de dienst van het woord mee begonnen: Het geluid van de stilte. Ik denk dat we dat geluid vaker moeten opzoeken. Het geluid van stilte. Want het is daar dat we aangeraakt worden door God.

Laten we daarom als kerk proberen om ruimte te creëren voor mensen die even willen ontsnappen aan de drukte. De kapel is daar een mooi voorbeeld van: een ruimte die toegankelijk is voor voorbijgangers om even stil te zijn. Maar misschien zijn er nog wel andere vormen te bedenken waarmee we mensen kunnen helpen om weer rust te vinden in hun leven.

Maar laten we ook naar onszelf kijken. Ook in ons leven ontbreekt het vaak aan momenten van stilte. Aan momenten om even op te ademen of even heel rustig tijd en aandacht te besteden aan onze ziel. Laten we proberen om bij alles wat we doen ook steeds weer momenten van stilte op te zoeken. Niet alleen tijdens die ene vakantie per jaar in een ver land, maar in het gewone, dagelijkse leven. In de prachtige bossen en uiterwaarden die ons omringen, in onze contacten met mensen, in onze rituelen rondom eten of gaan slapen. Even luisteren naar de stilte en ruimte scheppen voor wat er dan op ons afkomt.

Of zoals Sören Kierkegaard het zegt: "Ik ontdekte dat ik minder en minder te zeggen had, tot ik uiteindelijk stil werd en begon te luisteren. En in die stilte hoorde ik de stem van God."
Moge dat ons ook zo gebeuren. Amen

(meditatief orgelspel)

Lied: 837: 1, 2 en 3
Collecte

Afkondiging van overlijden

Lied: 139: 1 en 2

Gebeden

Goede God,
Wij danken u voor uw goedheid en trouw,
dat u met mensen mee trekt, een leven lang.
Wij danken u voor wat u heeft betekend voor meneer Roelofs,
voor het vertrouwen waaruit hij leefde en voor zijn geloof in de opstanding.
Wij bidden u voor allen die het leven met hem deelden:
dat zij troost mogen putten uit goede herinneringen.

God,
Wij bidden u voor de mensen die ziek zijn en kwetsbaar
in onze gemeente en ook daarbuiten.
Wij bidden u voor allen die leven met een handicap:
dat zij niet worden afgeschreven of betutteld, maar aangemoedigd en geholpen
om een zelfstandig of waardig leven te leiden.

God, Wij bidden u voor wie de stilte soms niet te harden is
omdat verdriet of boosheid dan zoveel groter lijken.
Geef dan mensen om de stilte mee te delen
opdat de stilte weer helend kan worden.
Wees bij alle mensen die werken in het onderwijs
en wees bij alle scholieren en studenten
dat zij in het nieuwe jaar dat voor hen ligt
weer kansen zien om te groeien en om gelukkig te zijn.

Wij bidden u voor mensen die geen kansen hebben
of die niet gelukkig zijn.
Hoor ons wanneer wij in stilte tot u bidden.

Om alles waar we zelf geen woorden voor weten
bidden wij het gebed dat Jezus ons geleerd heeft: Onze Vader

Slotlied: 415: 1, 2 en 3

Heer,
zegen onze ogen
om over alle menselijke gebreken en tekortkomingen heen
op zoek te gaan naar het goede in de ander
en met uw ogen te leren kijken naar de medemens op onze levensweg.

Zegen onze oren
dat we hoopvolle woorden horen,
woorden die anderen kunnen bemoedigen,
woorden die verhelfden in donkere momenten,
woorden van troost die verdriet helpen dragen,
woorden van bewondering als schoonheid ons ontroert.
Leer ons de noodkreet verstaan achter stille woorden
van mensen die op ons beroep doen.

Zegen onze mond
om op het goede moment
het juiste woord te spreken van vergeving en bevrijding
dat mensen nieuwe toekomst leert ontdekken.
Leer ons de taal van deze tijd
om ons geloof met anderen te delen
in goede en kwade dagen.

De Heer zegene u en Hij behoedde u
de Heer doe zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig
de Heer verheffe zijn aangezicht over u en geve u vrede

Amen